

ПРИЛОЖЕНИЕ НА БИНАРНИЯ УРОК КАТО ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ В УЧЕБНИТЕ ЧАСОВЕ ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ

Даниела Христова

ОУ „Александър Георгиев-Коджакафалията“ – Бургас

Резюме. Настоящото изследване се фокусира върху приложението на бинарния урок, разглеждан като нетрадиционна методическа идея в обучението по история. В този вид урок се откроява съвместната и съгласувана работа на двама учители. Примерни варианти на бинарната педагогическа практика са представени чрез избрани теми от изучаваното историческо съдържание, интегрирани с предметите български език и литература и физическо възпитание и спорт в прогимназиален и гимназиален етап.

Ключови думи: бинарен урок; интегриран подход; история; български език; физическо възпитание

Бинарният урок се провежда интегрирано съвместно от двама учители и се разглежда като нетрадиционна (иновационна) идея във формалното училищно обучение. Особено подходящо е неговото реализиране при разглеждането на общи теми, въпроси и проблеми от отделни учебни предмети за създаването на междупредметни връзки (история и география, български език и литература, информационни технологии, физическо възпитание и др.), насочени към придобиване на знания и умения. Историческото учебно съдържание, както уточнява Кр. Табакова, „може да се възприеме и усвои от ученика в различни организационни форми и при различна организация на учебната дейност“ (Tabakova 2013, 154). Когато то е поднесено от двама учители, предизвиква раздвиженост в начина на мислене, споделяне на личен опит и диалогичност в учебната дейност у учениците. Провеждането на бинарен урок в училище оказва дидактическо импулсиране за самите учители, възпитателно въздействие сред учащите и има своето качествено отражение сред родителите за методическата работа на педагозите.

При реализиране на бинарния урок в обучението по история и цивилизации се търси активното участие на ученика в процеса на обучение. Диалогичното общуване и комуникация в учебния час безспорно се повишават. Ускорява се,

подсилва се и нараства интересът при разбирането и осмислянето на изучаваното учебно съдържание от учениците в учебния час. Това неминуемо води до преодоляване на някои трудности при неговото усвояване, повишаване на учебните постижения и „формиране на умения за овладяване и прилагане на специфични техники на историческото познание“⁽¹⁾.

Бинарният урок се провежда от двама учители, които практически ръководят цялостния педагогически (учебно-възпитателен) процес. Съществена роля в неговото реализиране играе партньорският преподавателски екип, който се формира от интенцията (насочеността) на изучаваното учебно съдържание. Неслучайно З. Дечев (Dechev 2007, 112) отбелязва, че бинарният урок позволява „начините за представяне и разгръщане на учебното съдържание да се реализират с по-голяма разчупеност, динамика и наситеност. Важно е да се подчертае, че преподаваният учебен материал може да бъде допълван, разширяван в различни аспекти според научната и методическа компетентност на учителя“.

Според П. Петров и М. Атанасова (Petrov & Atanasova 2001, 276) уроците от този вид са много по-ефективни в сравнение с традиционните уроци. Това се дължи както на гъвкавата и динамична структура на бинарния урок, така и на наличието на повече от един преподавател. „Наличието на два източника на информация – пишат авторите, – стимулира учениците да се включат активно в учебната работа, да сравняват различните гледища, да изразяват своето мнение и отношение. По време на такъв урок те имат възможност не само да овладеят много по-голям обем от информация в сравнение с традиционния, а и да развиват и усъвършенстват своите комуникативни умения, да проявяват инициативност и творчество“. Качествата, уменията и опитът, които придобиват учениците в процеса на обучение, са от изключителна важност за развитието на комуникативно-речевите умения, проявата на търпение, такт и дисциплинираност в диалогичното общуване, самостоятелно придобиване на нови знания и усвояване на разнообразни образователни дейности. „В центъра на тези уроци е организирането и засилването на емоционално-личностната значимост на обучението и насочване на усилията към извеждане на преден план на активния, динамичен, цялостен личен опит на учениците“ (Tasheva & Pavlov 2000, 31). Чрез методическото реализиране на бинарния урок учениците се насърчават непринудено, спонтанно и импровизирано от учителите да бъдат активни участници в образователния процес.

Бинарният урок изисква предварително планирана методическа подготвеност и мобилност от страна на преподавателите. Той предполага възможност за гъвкавост чрез своята технологична структура, осигуряваща различна функция на учителите, която динамично се променя в хода на преподаването.

Според П. Петров и М. Атанасова (Petrov & Atanasova 2001, 276 – 277) ефективността на бинарните уроци до голяма степен зависи и от педагогическото

майсторство на учителите, които ги провеждат, от тяхната психологическа съвместимост. От особено важно значение е предварителното договаряне помежду им относно конкретните функции, които ще изпълнява всеки един от тях по време на отделните структурни компоненти на урока. Подготовката започва с определянето на учебната тема, която се формулира на базата на предложеното учебно съдържание в програмата. Определянето на целевата концепция, както посочва В. Стойчева (Stoycheva 2007, 22 – 23), е изходен момент при подготовката на всеки урок. Под цел на урока се разбира предварително планиран, очакван резултат от дейността на учениците. Функционалният анализ на целите на урока позволява учителят да определи обема на съдържанието и подбора на историческите факти и научни идеи, чрез които да представи пред учениците съответната тема от учебната програма. Гъвкавостта в структурата му се предопределя и от съдържанието на изучавания учебен материал. Ако в отделните структурни компоненти на бинарния урок единият от учителите има доминираща активност и по-голяма инициативност, то другият може да подтиква учениците неспонтанно да се включат в обсъждането, за да се получи дискусия. Такава роля играят провокиращите въпроси както към доминиращия преподавател, така и към учениците или в определени моменти могат да служат за разширяване, доуточняване и допълване преподавания учебен материал. При тези уроци могат да се реализират разнообразни педагогически игри (дидактични, занимателни, ролеви, двигателни и др.). Затова при реализирането и организацията на тези уроци преднина заемат личните качества на педагога, тъй като той е непрекъснато поставян чрез работата си в условията на естествена импровизация. Тя изисква от него определени дидактически умения, богат методически опит и при неочакван обрат или променяща се ситуация в хода на урока – прилагане на адекватни и ефективни за случая методи, методически похвати и средства за обучение.

В това методическо взаимодействие между учителите се проявяват тяхната професионална компетентност и капацитет, личностна качествена характеристика, духовната, психологическа и екипна съвместимост на комуникационните им възможности. От страна на преподавателите е необходима и бърза реакция при възможни непредвидени ситуации в процеса на обучение, когато единият от учителите може да въведе неочаквана учебна информация, на която другият учител е длъжен да отреагира адекватно.

Успешното организиране и провеждане на бинарен урок в процеса на обучение може да се аргументира и от позицията, че самите преподаватели имат възможност да разгърнат в дълбочина своята образователна дейност и спокойно да изложат планирания за изучаване учебен материал. „Интелектуалното сътрудничество на двама педагози един с друг и с учениците по време на урока не само подпомага методическото обогатяване, но и определя дълбочината на усвояния учебен материал“ (Tasheva & Pavlov 2000, 32). Това дава възможност на учители и ученици по-дълго да бъдат в процес на комуникация, пълноценно да

общуват и искрено да споделят това, което ги вълнува. Всичко това предизвиква по-задълбочено личностно опознаване и формиране на доверие между учители и ученици като равнопоставени субекти в обучението. Всеки се учи от другия до него и в процеса на учене придобива теоретически, практически и житейски опит. В това органическо единство обучението се осъществява с голяма заинтересованост, мотивира и предизвиква личностна активност, задълбоченост в изказванията, съпричастност, което, от друга страна, повишава качеството на обучение, защото двама (или трима) преподаватели обучават по-добре, когато са заедно и когато работят в екип. Това, от друга страна, предполага необходимостта и от непрекъснато усъвършенстване и диференциация на такива форми на обучение според конкретните учебни условия, учебно съдържание и място на провеждане чрез прилагане на различни по вид бинарни уроци.

I. Първи примерен модел на бинарен урок: Западноевропейски ренесанс.
Бинарен урок по история и цивилизация и български език и литература в гимназиалния етап на образование

Вид на урока: бинарен урок (за упражняване и затвърждаване на усвоения учебен материал)

Продължителност на учебната дейност: 2 уч. часа

Участници: ученици от X клас на езикова гимназия

Учители:

- учител по история и цивилизации;
- учител по български език и литература.

Учебни предмети:

- история и цивилизация IX клас (учениците от X клас по история и цивилизация учат по уч. програма за IX клас);
- български език и литература X клас.

Цели на бинарния урок

Учениците от X клас:

1. *усвояват знания* за ренесансовия човек чрез съчетаване на информация от разнообразни източници;
2. *развиват умения* за критичен анализ на информацията от различни източници;
3. *представят информация* чрез използване на различни компютърни програми и средства за онагледяване;
4. *разбират ролята* на Ренесанса за формиране на ориентирана към индивидуалните ценности на личността хуманитарна система.

Компетентности:

- компетентности в областта на историята;
- компетентности в областта на българския език;
- дигитална компетентност.

Междупредметни връзки:

- *Български език и литература*
 - ✓ Формира умения за публично изказване по даден проблем.
 - ✓ Развива умения за поставяне и придържане към темата; за формулиране на становище и подкреждане на аргументите.
- *Информационни технологии*
 - ✓ Развива основни умения на дигитална грамотност.
 - ✓ Изпълнява задачи, свързани с търсенето, намирането и обработката на информация по определени теми в интернет.
 - ✓ Представя историческа информация, като използва текстообработващи програми.
- *История цивилизации*
 - ✓ Събиране, извличане и интерпретиране на информация от различни източници.
 - ✓ Изразяване на критично отношение при техния анализ.
- *Изобразително изкуство*
 - ✓ Разпознава произведения на изобразителното изкуство от епохата на Ренесанса.

Ход на урока

Учебният час започва с решаване на кръстословица, чиято цел е да се изведе ключовото понятие – Ренесанс, и да се проверят знанията на учениците за основни понятия от епохата на Ренесанса.

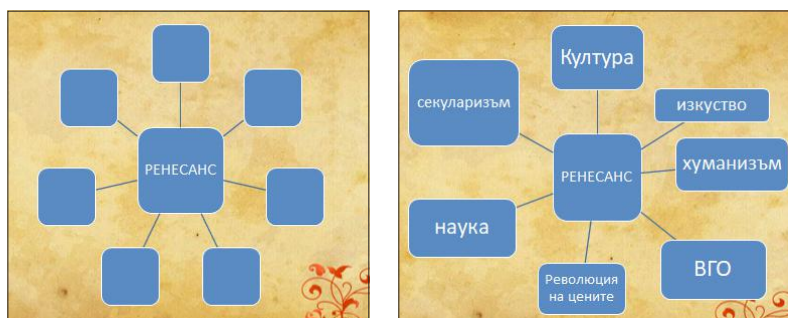
Въпроси към кръстословицата:



1. Полски астроном от времето на Ренесанса.
2. Човек, подпомагащ със средства писатели, художници и учени.
3. Друго наименование на Средновековието.
4. Флорентински художник, скулптор, архитект, инженер и учен.
5. Английски писател.

6. Изобретателят на географския глобус.
7. Изобретателят на печатната преса.
8. Герой от роман на Мигел де Сервантес.

След решаването на кръстословицата учителят записва понятието „Ренесанс“ и предлага на учениците да посочат по една асоциативна дума, която да характеризира Ренесанса. След което учителят оформя „Асоциативен облак“, записва темата на дъската: **Западноевропейски ренесанс**.



След това учениците работят с документи от учебника по история и цивилизации за IX клас (Gavrilov, Pantev & Kertin 2012, 12).

Текст № 1: Човекът – център на света

Преходът от петнайсетия към шестнайсетия век е бележита епоха в съдбата на Европа[...] Изведнъж кръглата топка, тая terra incognita, върху която човечеството досега несигурно и потиснато е кръжало в междузвездното пространство, става за мислеция човек вече действителност, като се обходи; океанът, който според митичните предания е бил дотогава само една безкрайна, вълнуваща се синя пустиня, се оказва вече измерим, измерен и полезен за човечеството. От един път неустрашимостта на Европа се надига и вече няма спиране, няма отдъхване в това трескаво надпреварване за разкриване на Космоса [...] . Почти по същото време Коперник изследва непознатите пътища на звездите [...] и всички тези знания проникват с помощта на новооткритото книгопечатане със също тъй непозната досега бързина и до най-отдалечените градове и затънчени селца на Запада [...] Само за едно поколение основните елементи на човешките представи – времето и пространството, добиват съвсем друг мащаб и стойност²⁾.

В тази учебна ситуация те трябва да потърсят доказателства за основните характеристики на Ренесанса, като открият ключови думи и изрази в текста. След това се прави анализ на въпроса: Как Шекспир представя човека? (Gavrilov, Pantev & Kertin 2012, 12).

Текст № 2: Великолепното творение на Бога

Човекът! Какво великолепно творение е той! Колко благороден е с разума си; колко безкрайно богат на способности, изрази, движения; колко изумително свършен в действията си; колко приличен на ангел в своята прозорливост; колко подобен на Бог! Върховна красота на света! Венец на всички живи твари!³⁾

Учителите задават допълнителни въпроси и обобщават направените изводи.

Следва представяне на мултимедийна презентация на тема „Елизабетински театър“, предварително подготвена от ученик, която показва театралната представа за английските възприятия за живота, смъртта и историята.

С помощта на учителя по литература е подготвено изказване на тема „Човекът в Декамерон“ и въпроси към учениците.



- Срещу кого е насочена творбата?
- С какво се отличава част от духовенството, представено в „Декамерон“?
- Как е описана жената?
- Как е представен човекът в „Декамерон“?

След дискусията се извеждат четирите основни характеристики на ренесансовия човек и на епохата на Ренесанса.



След това се представя презентация на тема: „Боянската църква“ като български представител на Проторенесанса (XIII и началото на XIV век).

Учебният час завършва с викторина за затвърждаване знанията на учениците за Западноевропейския ренесанс.

II. *Втори примерен модел на бинарен урок: Олимпийски игри.* Бинарен урок по история и цивилизации и физическо възпитание и спорт в прогимназиалния етап на образование

Вид на урока – бинарен урок (упражняване и затвърждаване на усвоения учебен материал)

Продължителност на учебната дейност – 3 уч. часа

Участници: ученици от V клас.

Учители:

- учител по история и цивилизации;
- учител по физическо възпитание и спорт.

Консултант: учител по информационни технологии.

Учебни предмети:

- история и цивилизация V клас;
- физическо възпитание и спорт V клас;
- информационни технологии V клас.

Цели на бинарния урок:

Учениците от V клас:

1. *формират умения за работа с различни източници на информация* – справочници, художествена литература, видеофилми, интернет източници;
2. *развиват умения да работят в екип*, като организират и разпределят дейности, изпълняват роли, допринасят индивидуално за създадения продукт, който възприемат като общо дело;
3. *представят информация* чрез използване на различни компютърни програми и използването на различни средства за онагледяване;
4. *търсят собствени оригинални решения* при изпълнението на задачите;
5. *овладяват* разнообразни физически упражнения и двигателни дейности.

Компетентности:

- компетентности в областта на историята;
- компетентности в областта на българския език;
- компетентности в областта на физическото възпитание и спорт;
- дигитална компетентност;
- здравословен начин на живот.

Междупредметни връзки:

– Български език и литература

✓ Използва знания и развива умения за работа с научен текст (структура и езикови особености), различава научно описание от художествено.

- ✓ Развива умения за изготвяне на характеристика на културен паметник.
- ✓ Използва знания и развива умения за работа с речник на чуждите думи в българския език и терминологичен речник.
- ✓ Развива техниките на четене и писмената култура на учениците, а чрез използваните понятия обогатява и езиковата им култура.
 - *Информационни технологии*
- ✓ Развива основни умения на дигитална грамотност.
- ✓ Изпълнява задачи, свързани с търсенето, намирането и обработката на информация по определени теми в интернет.
- ✓ Представа историческа информация, като използва текстообработващи програми.
 - *История и цивилизации*
- ✓ Събиране, извличане и интерпретиране на информация от различни източници; изразяване на критично отношение при техния анализ.
 - *Физическо възпитание и спорт*
- ✓ Формират отношение и интерес към занимания с физически упражнения и спорт и свързаните с тях образователни, здравни и социални аспекти и да участват в спортни и туристически състезания.
- ✓ Оказват помощ, като изграждат чувство за съпричастност и ги използват за социална интеграция и общуване.
 - *Изобразително изкуство*
- ✓ Изразяване на собствена естетическа позиция.

Ход на урока

Учениците от V клас предварително се подготвят по определени теми, свързани с Олимпийските игри, които са включени в учебното съдържание за V клас по учебния предмет история и цивилизации, след което поднасят събраната информация по атрактивен начин. Резултатите от представянето се обсъждат в учебния час с помощта на преподавателите по история и цивилизации и физическо възпитание и спорт. Учениците дискутират как са се справили отделните екипи.

Урокът е насочен към балансирано използване на интернет пространство и към издирване и използване на библиографски източници (книги, статии и др.) въз основа на които се прави окончателният подбор на информацията. Развива се умението за систематизиране на записки.

Важно изискване е учениците през цялото време да бъдат насърчавани сами да създават текстовете с помощта на разнообразни ресурси и учебни средства, а не да ги заимстват наготово.

Умения, които учениците трябва да притежават:

Интернет:

- умения за сърфиране;
- копиране и съхраняване на изображения, текстове.

Дигитални умения:

- форматиране на документ;
- вмъкване на изображение и графика в документ;
- работа с компютърна програма Power Point.

Други умения:

- извличане на информация от речници и енциклопедии;
- съставяне на библиографска справка;
- водене и организиране на записки и позоваване на източници;
- планиране и структуриране на текст съобразно темата;
- редактиране на текст;
- проявяване на толерантност при оспорване на мнение;
- формулиране на оценка въз основа на зададени показатели.

Цел на изследването: Да се разкрият благоприятните предпоставки за повишаване интереса и мотивацията за учене на учениците и да се получи обратна връзка от родителите за отношението и очакванията им към реализирания бинарен урок в училище по учебните предмети история и цивилизации и физическо възпитание и спорт.

Организация и методика на изследването: изследването е проведено през учебната 2017/2018 г. в ОУ „Александър Георгиев-Коджакафалията“ – Бургас. Анкетата е проведена с родители на учениците от VA и VB клас, присъствали и наблюдавали учебната дейност в училище. В изследването са участвали общо 22 родители. Анкетата е попълнена в края на учебния час.

Таблица 1. Участници в анкетата

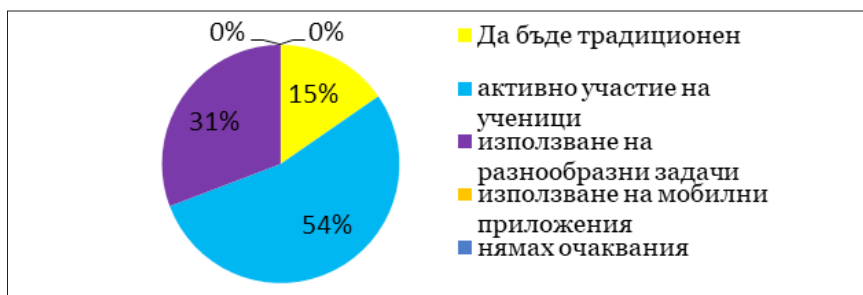
Класове	5A	5B
Общ брой анкетиращи	9	13
Мъже	1	1
Жени	8	12

Анализ на резултатите от анкетно проучване с родители. От диаграмите на фигури 1 и 2 се вижда, че на първия въпрос – „**Какви очакванията имате за днешния учебен час?**“, голяма част от родителите са отговорили, че очакват активно участие на учениците. Часът да бъде традиционен, са предположили 11% за VA клас и 15% за VB, а 22% за VA и 31% за VB – да има разнообразни задачи.

Изводът, който може да се направи, е, че родителите имат нагласата в часовете да се използват интересни, разнообразни учебни задачи, които да провокират активното участие на учениците.



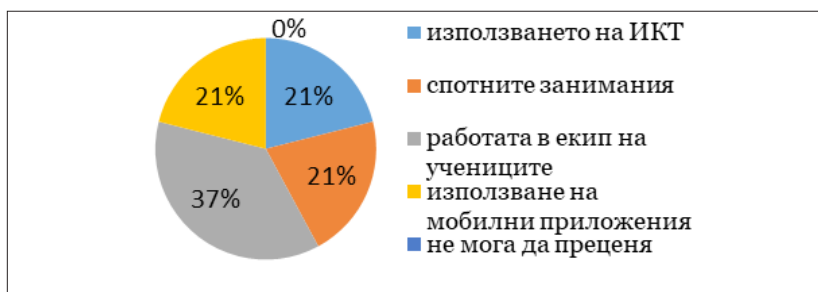
Фигура 1. Диаграма на отговорите на родителите от V^A клас на първи въпрос



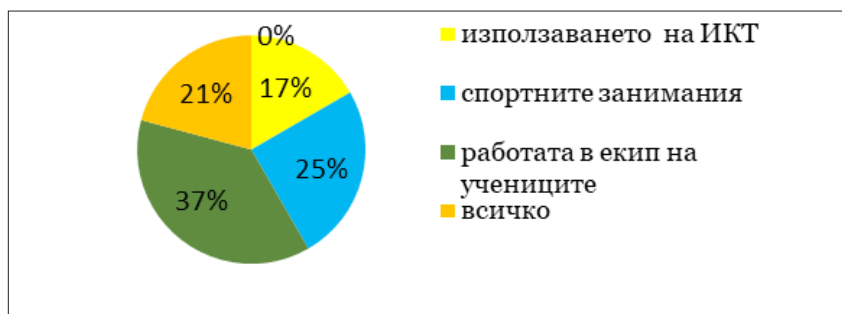
Фигура 2. Диаграма на отговорите на родителите от V^B клас на първи въпрос

При втория въпрос – „**Какво харесаште в учебния час?**“, родителите имат възможност да посочат повече от един отговор, затова процентите са по-високи.

От диаграмите на фигури 3 и 4 се вижда, че най-много им е допаднала работата в екип на учениците, където те могат да проявят своите познания и умения.

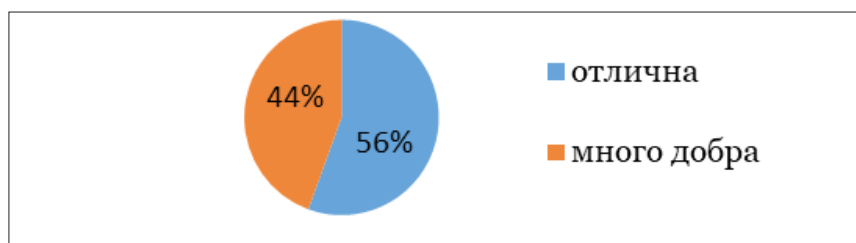


Фигура 3. Диаграма на отговорите на родителите от V^A клас на втори въпрос

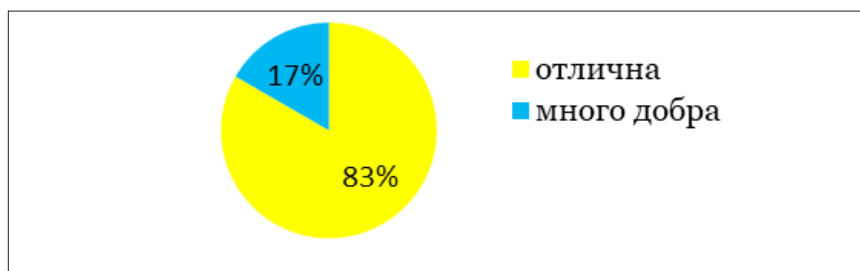


Фигура 4. Диаграма на отговорите на родителите от V^B клас на втори въпрос

При отговорите на третия въпрос „Каква е Вашата степен на удовлетвореност от учебния час?“ от диаграмите се вижда, че за родителите от двата класа тя е отлична (фигури 5 и 6).

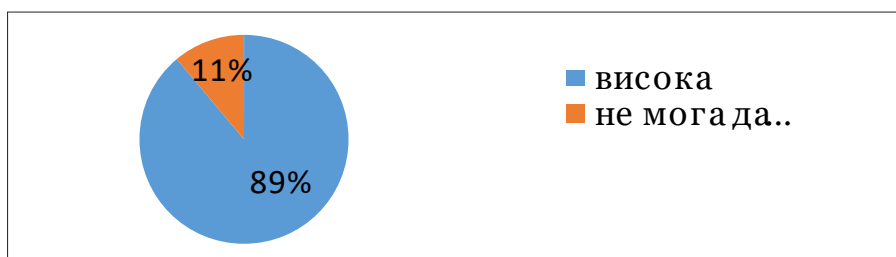


Фигура 5. Диаграма на отговорите на родителите от V^A клас на трети въпрос

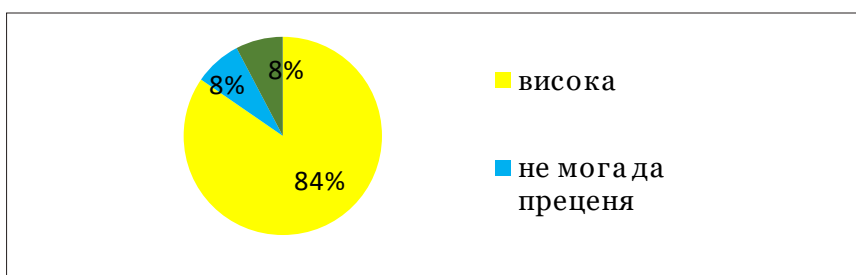


Фигура 6. Диаграма на отговорите на родителите от V^B клас на трети въпрос

При отговор на четвърти въпрос – „В каква степен смятате, че тази форма е удачна при обучението на вашите деца?“, повечето родители отговарят, че формата е удачна при обучението на учениците, както се вижда от високите проценти на диаграмите във фигури 7 и 8.



Фигура 7. Диаграма на отговорите на родителите от V^A клас на четвърти въпрос



Фигура 8. Диаграма на отговорите на родителите от V^B клас на четвърти въпрос

Като пета точка на анкетата родителите трябва да оценят презентациите и представянето на учениците по скалата от 3 до 6, като 3 точки е за най-слабо представяне, а 6 точки е за най-добро представяне.

Критериите бяха предварително зададени: *обем на презентацията* (8 – 12 слайда); *четимост на текста и илюстрациите*; *атрактивно представяне*. В таблици 2 и 3 са представени оценките им.

Таблица 2. Оценяване на презентациите на V^A клас

V ^A клас				
Оценки Екипи	3	4	5	6
Древност	-	4	-	20
Съвременност	3	3	8	14
Лято	-	2	2	18
Зима	1	3	15	10
Световни	-	1	5	18
Българи	3	2	7	14

Таблица 3. Оценяване на презентациите на V^B клас

V ^B клас				
Оценки Екипи	3	4	5	6
Древност	-	1	7	19
Съвременност	-	3	7	18
Лято	-	-	4	25
Зима	-	-	9	22
Световни	-	-	10	21
Българи	-	1	9	21

По точка 6 на анкетата „**Вашият коментар**“ – няма направени коментари от страна на родители за проведения бинарен урок.

БЕЛЕЖКИ

1. Приложение № 17 към т. 17. Учебна програма по история и цивилизации за V клас (общообразователна подготовка.; <https://www.mon.bg/bg/2000> [Посетен на 20. 11. 2018 г.]
2. Из „Триумфът и трагедията на Еразъм Ротердамски“ от Стефан Цвайг, 1934 г.
3. Из „Хамлет“ от Уилям Шекспир, ок. 1600 г.
4. Учебна програма по история и цивилизации за V клас (общообразователна подготовка.); <https://www.mon.bg/bg/2000> [Посетен на 20. 11. 2018 г.]

ЛИТЕРАТУРА

- ГАВРИЛОВ, Б., ПАНТЕВ, А. & КЕРТИН, А., 2012. Учебник „История и цивилизация“ за 9 клас – задължителна подготовка. София: Просвета.
- ГОСПОДИНОВ, Б., 2016. *Научното педагогическо изследване*. София: Св. Климент Охридски.
- ДЕЧЕВ, З., 2007. Бинарното учебно занятие като форма на обучение по православно краезнание. В: *Пети „Св. Николаевски православни образователни четения“*, 112 [01. 12. 2006 г.]. Бургас: Димант.
- КАСНАКОВА-ИВАНОВА, Ц., 2009. *Методическо ръководство за учителя по история и цивилизация – V клас*. Стара Загора: Контраст.
- ПЕТРОВ, П. & АТАНАСОВА, М., 2001. *Образователни технологии и стратегии на учене*. София: Веда Словена-ЖГ.
- РАДЕВ, Пл., 2005. *Обща училищна дидактика*. Пловдив: Паисий Хилендарски.
- СТОЙЧЕВА, В., 2007. *Урокът по история*. Велико Търново: Св. св. Кирил и Методий.

- ТАБАКОВА, Кр., 2013. *Методика на обучението по история*. София: Св. Климент Охридски.
- ТАШЕВА, СТ. & ПАВЛОВ, Д., 2000. *Иновации в технологията на обучение при професионалната подготовка*. София: НИО.

REFERENCES

- GAVRILOV, B., PANTEV, A. & KERTIN, A., 2012. *Uchebnik „Istoriya i tsivilizatsiya“ za 9 klas – zadalzhitelna podgotovka*. Sofia: Prosveta.
- GOSPODINOV, B., 2016. *Nauchnoto pedagogicheskoto izsledvane*. Sofia: UI „Sv. Kliment Ohridski“.
- DECHEV, Z., 2007. Binarnoto uchebno zanyatie kato forma na obuchenie po pravoslavno kraeznanie. In: *Peti „Sv. Nikolaevski pravoslavni obrazovatelni cheteniya“*, 112 [01. 12. 2006 g.]. Burgas: Dimant.
5. KASNAKOVA-IVANOVA, Ts., 2009. *Metodicheskoto rakovodstvo za uchitelya po istoriya i tsivilizatsiya – V klas*. Stara Zagora: Kontrast.
- PETROV, P. & ATANASOVA, M., 2001. *Obrazovatelni tehnologii i strategii na uchene*. Sofia: Veda Slovena-ZHG.
- RADEV, Pl., 2005. *Obshta uchilishtna didaktika*. Plovdiv: Paisiy Hilendarski.
- STOYCHEVA, V., 2007. *Urokat po istoriya*. Veliko Tarnovo: Sv. sv. Kiril i Metodiy.
- TABAKOVA, Kr., 2013. *Metodika na obuchenieto po istoriya*. Sofia: Sv. Kliment Ohridski.
- TASHEVA, ST. & PAVLOV, D., 2000. *Inovatsii v tehnologiyata na obuchenie pri profesionalnata podgotovka*. Sofia: NIO.

APPLICATION OF THE BINARY LESSON AS A FORM OF TEACHING IN THE LESSONS OF HISTORY

Abstract. The present study draws attention to the application of the binary lesson considered as a non-traditional methodological idea in historical education. In this type of lesson, the joint, joint and cohesive work of two teachers stands out. Exemplary variants of binary pedagogical practice are presented through selected topics from the studied historical content integrated with the subjects “Bulgarian Language and Literature” and “Physical Education and Sports” in junior high school and high school.

Keywords: binary lesson; integrated approach; history; Bulgarian; physical education

✉ **Daniela Hristova**

Alexander Georgiev-Kodzhakafaliyata Primary School
Burgas, Bulgaria
E-mail: info@ouagk.com